Medical Treatment on Shabbat II #15: Skincare, Part 3

R' Mordechai Torczyner - michael.torczyner@yu.edu

From last time

1. Rabbi Eliezer Melamed (contemporary Israel), Pninei Halakha Shabbat 14:5

אין לטעון שהמטרה היא להבליע את הקרם בתוך הגוף, ולא למורחו על פני העור, מפני שגם כאשר רוצים שהקרם ייבלע בעור, מעוניינים שחלק ממנו ישאר על פני העור כדי להחליקו, ולכן יש בזה איסור ממרח.

One should not claim that the goal is to absorb the cream into the body and not to spread it over the skin, since even when they want the cream to be absorbed into the skin, they want part of it to remain on the skin to make it smooth, and therefore the prohibition against *memareiach* applies.

- 2. Purnamawati, Indrastuti, Danarti, Saefudin, *The Role of Moisturizers in Addressing Various Kinds of Dermatitis: A Review*, J. of Clinical Medicine & Research Dec. '17 https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5849435/ Interestingly, there is no consensus regarding the definition of moisturizer. This term was developed by marketers, promoting its function to moisten the skin. Moisturizer and emollient are often regarded as synonymous, even when occlusives and humectants are also part of it. Emmolients are mostly made up of lipids and their components, which fill intercorneocyte cluster gaps to enhance skin hydration, smoothness, softness, flexibility. Occlusives are other type of moisturizer which is mostly oil based and serve the function of maintaining skin water content by creating a hydrophobic barrier over the skin and blocking trans-epidermal water loss. The last type of moisturizers are humectants, that consist of hygroscopic substances which help the stratum corneum to absorb water by attracting water from dermis and a humid environment into the epidermis. The efficacy of moisturizers depends largely on proper selection and compliance to continuously use it.
- 3. Rabbi Moshe Isserless (16th century Poland), Orach Chaim 321:19 (מותר להחליק האוכל בשבת, ולא הוי בזה משום ממחק, הואיל ואפשר לאכלו בלא זה. ומ"מ המחמיר במאכל של תפוחים וכדומה שדרכו בכך, חצ"ר.

And one may smear food on Shabbat, and there is no issue of *memacheik*, since one could eat it without this. Still, one who is strict regarding an apple food and the link, which are normally smeared, will receive blessing.

4. Rabbi Moshe Feinstein (20th century Russia/USA), Igrot Moshe Orach Chaim 1:113 ובדבר להתרחץ עם בורית בשבת ויו"ט, הנה פשוט שאסור משום ממחק. ואף בבורית שהוא לח כמים אף שהרבה נוהגין להתיר אין ברור לי כ"כ ההיתר מכיון שנעשה מזה המולינעס ומתפשט הרבה יותר מכפי שהוא ע"י הרחיצה וא"כ ניכר שעדיין יש בזה קצת ממחק לא כשאר דברים לחים כמים ושמן, אף שאפשר שבדבר לח ליכא איסור ממחק. לכן אין נוהגין בביתי היתר זה וכן ראוי להחמיר.

And regarding washing with soap on Shabbat or Yom Tov, it is obvious that this is prohibited as *memacheik*. Even soap which is liquid, like water, even though many permit it, this permission is not so clear to me. Lather is made from this, and it spreads much more via washing, and so it is recognizable that this involves some degree of *memacheik*, unlike other liquids like water or oil, even though it is possible that there is no prohibition of *memacheik* regarding liquids. Therefore, we do not practice this leniency in my home, and one should be strict for this.

Continuing in the Three Leniencies

5. Rabbi Yehoshua Neuwirth (20th-21st century Israel), שמירת שבת כהלכתה (3rd ed.) 33:14

תחבושת שמשוחה עליה משחה מותר לתתה על גוף החולה או על גבי פצע הגורם לכאב מרובה עד שנחלש כל גופו... ומותר לשים תחבושת על המשחה שעל גוף האדם ולית לן בה אם אמנם המשחה נמרחת על ידי זה.

A bandage on which ointment is spread, one may place it on the patient's body or on a wound which is causing great pain to the point that the whole body is weak... And one may place a bandage on ointment that is on a person's body, and there is no concern even if this causes the ointment to be smeared.

6. Rabbi Shlomo Zalman Auerbach cited in R' Neuwirth (20th-21st century Israel), שמירת שבת כהלכתה (3rd ed.) 33 (70) ומה שהמשחה נמרחת ע"י שהוא שם את התחבושת י"ל דהוה ממרח כלאח"י ועוד דהרי כוונתו רק שתתפשט המשחה בכל מקום ולא להחליקה. ולעשותה שוה בכל וגם מותר לשים מעט משחה במקום זה ומעט במקום אחר ולשים אח"כ את התחבושת כי אינו רוצה כלל להחליק את המשחה ולעשותה שוה בכל המקומות

Even though the ointment is smeared by placing the bandage, one could say that it is *memareiach* with a *shinui*. Further, his intent is only that the ointment should spread everywhere, not to smooth it. Also, one may place a little ointment in this spot and a little in another spot, and then place the bandage, because he does not have any interest in smoothing the ointment and making it even in all of the places.

7. Rabbi Dovid Ribiat, The 39 Melochos, #29 Memachaik/Smoothing, pg. 923

The ointment should not be applied to the Bandaid first, for fear that one will forgetfully smear and spread it on the gauze.

Skincare: מוליד

8. Talmud, Shabbat 51b, with Rashi

ואין מרזקין לא את השלג ולא את הברד בשבת בשביל שיזובו מימיו...

רש"י: ואין מרזקין... משברין לחתיכות דקות...

רש"י: כדי שיזובו מימיו - משום דקא מוליד בשבת, ודמי למלאכה, שבורא המים האלו.

One may not crush snow or ice on Shabbat to make its liquid flow...

Rashi: "One may not crush" – breaking into fine pieces...

Rashi: "To make its liquid flow" – because this is molid on Shabbat, and it is like melachah, creating this liquid.

Application

- 9. Two questions
 - Is it prohibited due to memareiach or molid?
 - Is it prohibited because it is medical treatment and the individual is not a חולה שאין בו סכנה or worse?

10. Psoriatic arthritis, https://my.clevelandclinic.org/health/diseases/13286-psoriatic-arthritis

Psoriatic arthritis can affect any joint in your body. Your symptoms can be mild — only a small amount of pain and stiffness with few signs of psoriasis on your skin. More severe psoriatic arthritis flares can make it hard or impossible to move and use your joints and will cause larger patches of psoriasis on your skin.